

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 48 K
Félévre . . . . . 24 K
Hegyedévre . . . . . 12 K
Egy hónapra . . . . . 4 K
Egyes szám ára 16 Heller.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feliról szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Lépcső utca 1. sz. Telefonosza 2

MEGJELENIK MINDEN NAP VASAR
ÉS ÜNNEP NAPOK KIVETÉLVÉN

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 148. szám.

Kedd, július 2.

Vezérkari főnökünk nyilatkozata veszteségeinkről és a munkássztrájkokról.

H a g a, június 2. Egy holland lap tudósító beszélgetést folytatott Arz báró vezérkari főnökkel, akit megkérdezett igaz-e az olasz nagykövetség londoni lapokban közzétett kijelentése, miszerint az osztrák magyarok a legutóbbi offenzívában kétszáz ezer embert vesztek és hogy az olaszok ötven ezer foglyot ejtettek?

Arz báró ezt jelentette ki: — Utalok Wekerle Sándor miniszterelnök legutóbbi képviselőházi kijelentésére. Ezek pontos adatok, ellenben az olaszok vesztesége a legelővigyázatosabb becslés szerint 150.000 ember. Hogy az olaszok a Piave balpartján állanak, ezt az olaszok sem állítják. Ellenkezőleg az olasz haditudósítók bevallják, hogy csapataink visszavonulása a legnagyobb rendben folyt. Az iniciatíva továbbra is kezünkben van. Több helyen állásainkat jelentékenyen megjavítottuk.

A levelező kérdezte, igaz-e hogy a monarchiában több helyen lázadások voltak?

Arz báró azt válaszolta, hogy úgy nálunk, mint a külföldön munkássztrájkok voltak, amelyeknek okai anyagi és belpolitikai kérdések. A sztrájkokat mindenütt elintézték. Hadseregünk kitűnő állapotban van. Ellenségeink ilyen híresztelésekkel csak a régen eltemetett reményt akarják népeiknél feléleszteni, hogy ily módon tudnak csak győzni rajtunk.

Vezérkarunk mai jelentése.

B u d a p e s t, július 2. (Hivatalos.) A tüzérségi tevékenység az egész olasz fronton élénk volt ma reggel a Brenta és a Piave között, a Piave alsó folyásánál nagy erősségűvé fokozódott.

A tegnapi nap gyalogsági harcok nem voltak.

A vezérkar főnöke.

Repülőtémadás Páris ellen

P á r i s, július 2. (Havas.) A főváros ellen éjjel után újabb repülőtémadás kezdődött. A témadás két óra husz perckor megszűnt. Néhány bomba a város külterkén lehullott.

G e n f, július 2. A Páris ellen intézett német repülőtémadások egyike sem volt olyan hatalmas, mint a múlt éjszakai. A német repülőgépek elosztása új rendszer szerint történt. Három csoportban repültek el Páris felett. Számukat nem tudják.

Poincaré egész nap a kórházakban járt és a robbanások színhelyeit látogatta.

A Piave mellől a tirolai frontra.

G e n f, július 2. A svájci határról jelentik: Diaz tábornok tartalékainak legnagyobb részét a Piave mellől, ahol fölöslegessé váltak, a déltirolai frontra szállítja.

Anglia fegyverrel avatkozik bele Oroszország belügyeibe.

S t o c k h o l m, július 2. Az angol kormány tényleg elhatározta, hogy fegyverrel avatkozik bele Oroszország belügyeibe. Anglia és Franciaország moszkvai képviselői ezt a hírt megerősítik. Viszont az Egyesült Államok más véleményen vannak, ők a békés megoldás hívei.

A béke ügye.

G e n f, július 2. A francia szociálista lapok egyértelműleg azt közlik, hogy K ü h l m a n beszéde jelentős lépés a béke felé.

R o t t e r d a m, július 2. Wilson július 4-én, csütörtökön beszélni fog. Foglalkozni fog a német és osztrák békekezdeményezésekkel, amelyeket alkalmatlanoknak tart arra, hogy Amerikával a békemegbeszélések megkezdődjenek.

Hertling bécsi utja.

B e r l i n, július 2. Hertling kancellár Bécsbe való utazásának időpontja még nincs megállapítva.

B e r l i n, július 2. A német kancellár és K ü h l m a n szombaton utaznak Bécsbe.

A politika hírei.

A Ház ülése.

B u d a p e s t, július 2. A képviselőház ma délelőtt Szász Károly elnöklésével ülést tartott, amelyen folytatták a választói jog részletes vitáját. Ma már nyolc óras ülés kezdődött csekély érdeklődés mellett.

B r a n d s c h Rudolf volt az első szónok. Híve az általános választói jognak.

P e t ő Sándor még általánosságban sem fogadja el a javaslatot. A radikális választói jognak a híve. A háború után olyan reform következik, amely még a főrendiházra is ki fog terjedni. Pető kibeszéli az egész ülést.

Köszö hírek cáfolata.

B é c s, július 2. A „Reichpost” a keresztény szociálista párt szécsőve mai számában írja, hogy a legutóbbi napokban köszö hírek terjedtek el, amelyek visszavonulásukat az olasz fronton kapcsolathoz hozzák a királyi családdal és a királynéval.

A keresztény szociálista párt ebből kifolyólag Bécsben nagy gyűlést tartott, amelyen hatezernél több ember vett részt. Ott volt Piffel dr. a bécsi hercegérsek is. A gyűlésen javaslatot fogadtak el, amelyben a legelősebb hangon kelnek ki azon titkos ügynökök ellen, akik szándékosan, tudatosan terjesztik ezeket a híreket, amelyeknek céljuk, hogy a lakosság lelket megmetélyezzék és az uralkodó meg a nép közötti jó viszonyt rontsák.

Az osztrák politikából.

B é c s, július 2. Seidler miniszterelnök legközelebb újra folytatja tanácskozásait a pártokkal, hogy a reichsrat munkaképességét biztosítsa. Sok sürgős indítvány van benyújtva a reichsrathoz, köztük a csehoké a kerületek beosztása dolgában.

A mai tőzsde.

B u d a p e s t, j u l . 2. Magyar Hitel 1290, Osztrák Hitel 879, Jelzálogbank 568, Leszámitoló 807, Agrárbank 1038, Magyar Bank 924, Ingatlan —, Hazai —, Gizella —, Államvasuti —, Forgalmi —, Fabank 972, Közfutó 822, Városi —, Salgó 1145, Utikány —, Rima 1099, Schlick —

Hirdetmény

A mélyszántás kettős termést jelent!

Értesítjük a t. gazdaközönséget, hogy elsőrangú motor- és kettős rendszerű gőzszántó-ekünkkel az aratás befejezte utáni időben a azonnal felvesszük. Legmodernebb ekünkkel elsőrangú tarlóhántást, talajforgatást és mélyszántást vagyunk képesek teljesíteni. A nagy érdeklődésre tekintettel, kérjük a t. gazdaközönséget, hogy előjegyzéseit mihamarabb eszközölje, hogy a szántás rendjét ennek megfelelően teljesítsük.

Részletes felvilágosítást GÓZSÁ ZSIGMOND vezérigazgatónk nyújt (Hivatalos helyisége Nagybecskereki Takarékpénztár, Korona-szálloda), kivel egyszerűsmind a szántási szerződés azonnal megkötethető.

Tisztelettel

Torontálmegyei Talajművelő r.-t.

bérszántást

Hivatalos jelentések

A miniszterelnökség sajtóosztályától ma a következő hivatalos jelentést kaptuk a harc-téri eseményekről:

Német hivatalos jelentés.

Berlin, július 1.

A nagy főhadiszállás jelenti:
NYUGATI HARCTÉR:

Rupprecht trónörökös harcivonala: A harci tevékenység este a harcivonal több helyén feléledt. Az élénk felderítő tevékenység tovább tart. Angol részleges támadásokat Alberttől északra visszautasítottunk.

A német trónörökös harcivonala: Az Aisne és a Marne között az ellenség élénk tevékenységet fejtett ki. A gyalogság erős felderítések céljából ismételtelen előrenyomult. St. Pierre-Aiglenél és attól délre a franciák délfelé heves tüzelőkészítés után támadásba fogtak. Visszautasítottuk őket. Epp úgy meghiusultak itt az ellenség éjjeli előretörései. Löwenhart hadnagy 32-ik légi győzelmét aratta. A számbavétel lezárása után a támadó csatáink kezdete — 1918 március 21-ike — óta eddig a gyűjtőhelyeken keresztül elszállított foglyok száma (leszámítva a betegállomásokon keresztül hátra szállított sebesülteket) 191.464-et tesz ki. Ebből az angolok 94.639 foglyot, köztük 4 táborno-kot és mintegy 3100 tisztet, a franciák 60.099 foglyot, köztük 2 táborno-kot és mintegy 3200 tisztet vesztek; a többi a portugálok, belgák és amerikaiak között oszlik meg. A harcmezőkről eddig 2476 ágyut és 15.024 géppuskát szállítottak be a zsákmánygyűjtő helyekre.

Ludendorff.

Kulturpolitikai csapás Torontálban.

Rendelet jött a minisztériumtól, mely szerint a gimnázium egy osztályába ezentul leg-följebb 68 tanuló szabad felvenni.

A rendelet egyrészt nagyon enyhe. Aki valaha két embernek egyszerre próbált valamit megmagyarázni, az tudja, hogy kettőnek is kétéféleképpen kellett. Ha pedig ugyanazt a dolgot 68 vegyes származású, változatos neveltségű, a tanítási nyelvet nagyjából nem értő figyelmetlen gyerekeknél kell 45 perces „óra“ alatt megmagyarázni s a megtanultakat számonkérni, akkor eléggé sejtethető, hogy ez a szám nagyon is engedékeny ma, amikor az új iskolák osztályait 35 tanuló befogadására építik. Ezt kívánja a tökéletesedő, egyéniesítő iskolai irány.

Másrészt nagyon szigorú ez a rendelet, mert az elmúlt tanévben 105 tanuló iratkozott be a nagybecskereki főgimnázium I. osztályába, a többi jelentkezőt el kellett utasítani, mert lehetetlen volt még többet fölvenni. A mostani korlátozás úgy fest, mintha jegyre adnák ezentul a kulturát is. A kenyérjegyvet behozták, de úgy látszik azért, hogy mindenkinek jusson kenyér s ne legyen egynek sok, másnak kevés, de ez a tanulószám-korlátozás nem szolgálhatja ezt a méltányos altruista célt, mert így 68-nak jut minden, másnak semmi, s kik legyenek azok a boldog 68-ak, kik az ugyanolyan számu szerencsétlenek?

A huszadik században nem lehet korlátozni a tanulók számát, amikor a választójogot és ennek alapján adják s amikor a legutolsó iparág is olyan fiút vesz szívesen inasul, aki a középiskolából kerül a műhelybe. A középiskola általánosítani akarja az általános műveltséget; ezentul 68 fiu alkotná az általános-ságot s részessülne általános műveltségben?

Ma lehetne korlátozni a tanulók számát, amikor úgy keresik, külön iskolákba tömörítik a tehetségeket, hogy az elhullottakat is félbemaradtakat legalább a későbbi időben pótolhassák? Épen itt lehetne megszabni a tanulók számát, ahol amugy is sok mulasztás vádként nehezedik a kulturpolitika irányítóira? Némelyek a műveltséget az iskola számával, illetve kiválóságával mérik. Milyen helyzet lehetné meg e szerint Torontált szomszéd megyéi közt? Szomorú. Torontálban él 620.000

ember. Ezek rendelkezésére áll 5 középiskola, abból 2 szakiskola jellegű, kereskedelmi. Lásuk szomszédjait: Temesmegyének van 12 középiskolája, Csongrádnak 11, Szerémnek is 7, Bácsnak 15, Pestmegyének 21, Budapesttel együtt 74. Pest- és Bácsmegyét leszámítva egy sem közelíti meg a 620.000 lakost.

Vagy tán összehasonlítsam Nagybecskerekét a 11 középiskolás Sopron városával, a 8 középiskolás Szatmár-Németivel, az 5 középiskolás Pápával stb., amelyek nem népesebbek, nem gazdagabbak Nagybecskerekénél.

A megye öt középiskolájában és más megyék iskoláiban bőkezűen kiegészítve a számot 1500 tanuló művelődik. Ez vajmi kevés. Mert a torontáli lakosság az ország lakosságának 3%-át teszi s a torontáli középiskolai ifjuság 1'08%-a az ország középfoku tanulószámának. Vagyis Torontálban legalább 3000 középiskolai tanulóknak kellene lenni. Ez is kevés lenne, tekintve azt, hogy Torontálban, az ország egyik leggazdagabb megyéjében a szegénység nem lehet akadály az iskoláztatásban meg az iskolaállításban — *Torontál a magyar alföldnek iskoláztatásban legelmaradottabb megyéje.* Tehetséges gyermekeket keresnek külföldön és nálunk, dehát hol tűnjék ki a tehetség, ha nem az egykoru társak versenyterén: az iskolában? Most a rendelet értelmében oda se juthatnának? Torontál határszéli megye, Torontál nemzetiségi megye a javából, ide kulturális centrumok kellene — Balkán felől majdnem nyílt a határ, oly kevés a magyar őrhely a torontáli végeken! Leányaink gimnáziuma is hol késik az éji homályban?

A rendelet lendíteni akart a torontáli szegényes iskoláztatáson, mert az bizonyos, hogy 68 tanuló jobban lehet tanítani, mint 105-öt. De ha csak ez lesz a rendelet hatása, akkor az felér egy kulturális csapással. Amit nyerve Torontál a kultúra emelésében, azt kétszeresen elveszti terjedelmében. Visszaféjlik a gimnázium ma, amikor az iskolázott németek tudása elnyomni készül bennünket!

Érdeke az iskolaszegény megyének, még inkább a városnak, hogy iskolái előre fejlődjenek és ne visszaféjldjenek. A milliós korszakban nem szabad garaszkodni se megyének, se városnak, párhuzamos osztály felállításával elháríthatja e kulturális csapást Torontálról!

Rodo—mil.

HIREK

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.)

Július 2.

Tegnapi maximum: 24.0 C°. Csapadék: 0.1 mm. Ma délelőtt: Barométer alacsony és ingadozó 752.0 mm. Hőmérséklet: 19.0 C°. Felhőzet: Félíg borult. Szél: DNY.

Haza másfél évi román fogság után.

A nagybecskereki csendőrszárny új parancsnoka Nagybecskerek, jul. 2.

Verbó János csendőrszázados, aki éveken át Szegeden, majd Csikszeredán volt szárnyparancsnok, július 1-ével a nagybecskereki csendőrszárnyparancsnokságot vette át, ahová felsőbb hatósága kinevezte.

Verbó százados mostanában érkezett haza román fogságból, ahol másfél esztendeig szünylődött. 1916 szeptember 30-án esett fogságba Erdélyben Tordátfalva és Martonos között, miután a románok bekerítették népfelkelőkből álló kis csapatát, őt magát pedig egy teljes órán át üldözték a tordátfalvai erdő tisztásán. Mikor a századost utolérték üldözői, egy román káplár le akarta szurni, de Verbó százados a kimerültségtől e pillanatban összeesett, ez volt a szerencséje, kikerülte a szurást és életben maradt. Elfogták és másfél

esztendeig a Jassy melletti Dobrovac városi táboraiban tartották fogva.

Ez év márciusában szabadult ki a fogságból Verbó százados és miután üdülőszabad-sága letelt, újra szolgálatot teljesít.

A „Toronál“ munkatársa felkereste Verbó János századost, hogy mondjon egyetmást fogságbeli életéről.

A százados ur mint régi szegedi ismerőst üdvözölt és lekötözött szíveséggel fogadott. Beszél a fogságában eltöltött másfél évről, amelynek eseményeit naplólakban, lendületes szép stílusban meg is írta, hogy a honvédelmi minisztérium engedélyével a „Csendőrségi Lapok“ számára kiadja.

— Dobrovácban az első nyolc-tíz hónap rettenetes volt, — mondotta Verbó százados munkatársunknak. — A parancsnokunk egy Daniu nevű román százados volt, aki mindent elkövetett, hogy kellemetlenné tegye életünket. Egy ősrégi börtönszerű szerzeteskolostorban voltunk 230 an csupa tisztet internálva és bizony az ellátásunk nem volt mindig kifogástalan: bablé volt a kosztunk, fizetésünket sem kaptuk ki pontosan. Kissé javult az ellátásunk, mikor parancsnokunkat elcsapták és egy ezredes váltotta őt fel. Tíz hónapi fogság után kaptam az első értesítést a családomtól, elgondolhatja micsoda öröm volt az.

— Román foglyainkat már mind kicserélték. Sajnos, közülünk is ott maradt kettő: a dobrováci klostrom levegője megölte őket. Falvai Jenő dr. magyar hadnagy és egy bajor hadnagy. Annál rettenetesebb volt a sipoti legénységi táborban az élet, ahol huszezer hadifogoly közül tizenháromezer pusztult el járványos betegségben. Ez különben már ismeretes. A mi hadifogoly tisztjeink, amikor csak tehettek, segítettek a sipoti tábor szerencsétlenjein. Csak Dobrovácban harmincezer lei ment segítségképpen a sipoti táborba, ahová anyai magyar anya sóhajtása száll még ma is...

(rj.)

— **A polgármester szabadságán.** Perisics Zoltán dr. polgármester néhány heti szabadságra ment. Távollétében Strósz Béla dr. főjegyző helyettesíti.

— **Házasság.** Zoltán Jenő dr. pincehelyi körorvos és Jakabffy Irma a június 29-én Budapesten házasságot kötöttek.

— **Hősi halál.** Nagyszentmiklósról írják: Ochsenfeld Ferenc vadász-főhadnagy az olasz harc-téren 22 éves korában hősi halált halt.

— **Eljegyzés.** Lenhardt József eljegyezte Konkoly Rózsit Nagybecskereken.

— **Új jegyző Őcsanádán.** Őcsanád község képviselőtestülete Hadfy Károly járási főbíró elnöklele alatt jegyzőválasztási közgyűlést tartott, mely alkalommal Kindl János nagycsanádi segédjegyző egyhangulag lett megválasztva.

— **Az új maximális cipőárak.** Julius elseje nevezetes nap a cipőkereskedők és cipészek szempontjából. Ezen a napon léptek életbe az új maximális cipőárak. A cipőrendelet értelmében a cipőkereskedő tegnapról kezdve köteles raktáron lévő áruját a kormány által megszabott olcsó áron jegy ellenében kiadni, tekintet nélkül arra, hogy annakidején akármilyen drágán vásárolta ő maga a cipőt.

— **Jótekonycélú előadás Cserépalján.** A cserépaljai ifjuság a Vöröskereszt-egylet Péter Pál napi gyűjtésé javára f. é. június 23-án műkedvelői előadással egybekötött pikniket rendezett 1660 K 12 fillér jövedelemmel, melyből a költségek levonása után 1571 K jut jótekonycélra. Az elnöki megnyitó után az elemi iskola Atanackovics Milena és Atanackovics Szimilya tanítónők által betanított II. oszt. leány növendékei adták elő: az „Élő babák“ c. 1 felvonásos babadarabot, szerb nyelven nagyon kedvesen és elbájosan. Azután Radovancev Micike és Láng Gusztó meg Laki Sári Kőváry Gyula énekes tréfáját adták elő: „Ezentul én megyek a csarnokba“ valóságos művészi rutinnal. Iljevics Dusan a helybeli női dalárdával és vegyeskarral 1—1 általa betanított szerb dalt adott elő. Sok szünni nem akaró tapsot aratott. Iljevics Nena „Fiam lakodalma“ című monológot adta elő igen sike-

rülten. Laki Sári, Radovancev Mici, Radovancev Olga, Láng Gusztó, Minkov Vlada, Somogyi Eszti, Nelsipics Désza, Alekszics Zsófi, Radovancev Dóra Karinthy Frigyes tréfáját adták elő: „A bűvös szék”, állandó jókedvre hangolva a nézőket úgy a darab komikumával, mint a kitűnő játékkal. Azután a helybeli hölgyek által adományozott sok mindenféle jónak, süteménynek elárúsítása következett, mely nagy drágasága mellett is a legrovidebb idő alatt elkelt. A rendezésben az említett szereplőkön kívül fáradhatatlanok voltak: Murcu Jánosné jegyzőné, Dorza Olga és Murgu Ibolya tanítónők. Felülfizettek: Ilijevics Branislav 150, Községi előjáróság 128, Oltvány György 50, Vámos Péter, Kálder Zoltán, Falus Pál, Murgu János, dr. Ferenci Ignác 20, Theodorovics János 17, Szubotics Tihamér, Popovics Tivadar 14, Frász Károlyné 11, Damjánov Anasztázia, Ferency Géza, dr. Szaics János, Kenta József, Ilijevics Lyubomir, Ilijevics János 10, Gyurin Aladár 6, Kunitz Lipót, Kunitz Sári, Marinkovics N., Jovanovics Kója, Groszman Ödön, Viscupiu Velizár, Taszl Nándor, Ilijevics Lyuba, Alekszics Sebő, N. N., és még számosan 1, 2 és 3 koronát. Fogadják a szereplők, az adományozók és gyűjtők a főkegylet hálás köszönetét.

— **Adományok.** Weninger Muci és Tarkó Manci az általuk rendezett házi gyermekelőadás alkalmával 9 koronát gyűjtöttek a helybeli r. kath. árvaház céljaira. Az összeget lapunkhoz küldték be. Rendelkezési helyére juttattuk.

Az Osztrák Magyar Bank nagybecskereki fiókintézete Partilla Géza volt váltóbrólója elhunyt alkalmából koszorúmegváltás címén 50 koronát küldött be lapunk útján a Szociális Misszió javára.

— **Tűz.** A „Házai” malomban előfordult és csirájában elfojtott kis tüzesetre vonatkozólag *Biacsi* Sándor almolnár pótlólag közli velünk: A tűz úgy keletkezett, hogy a csapágy melegegett, minek folytán a csapágyon levő por tüzet fogott és a tűz onnan terjedt széjjel. Az almolnár *Herclár* Pál előmunkással a malom helyiségében felszerelt „Minimax” segítségével nyomban csirájában elfojtotta a tüzet, úgy, hogy az odaérkezett olajgyári tűzoltóságnak már munkája nem akadt.

— **A városi mozi** tegnap Csermely Gyula érdekesítő regényét, a toprini nászut mutatta be, mely nagy tetszésben részesült. A darabot ma megismétlik. Szerdán és csütörtökön ismét igen érdekes műsora lesz a városi mozinak, amennyiben a „Koldus gróf” című nagyhatású színmű kerül bemutatásra. — Az igazgatóság nagy áldozatok árán megszerezte a *Cabiria*-t, amelyet legközelebb két részben fog előadni. A *Cabiria* az ideai filmgyártás mesterműve, történelmi film százezer szereplővel a Krisztus előtti időből. Különösen a tanulóifjúságnak nagy előnyére válik a tanulságos film megtekintése.

5 gramm veronál.

— **Életunt hivatalnoknő.** —

Nagybecskerek, jul. 2.

Ma délelőtt mentőköcsi állt meg a Váraljai-utca 49. szám alatt, ahonnan egy fiatal, csinos városi hivatalnokleányt vittek be a József-kórházba mérgezési tünetek között. A leány: *Jankovszki* Katalin veronállal akarta magát elemészteni a kórházban azonnal gyomormosást alkalmaztak és így az öngyilkosjelölt túl van a veszélyen. Tettének oka: életuntság.

Jankovszki Kató a városi adóhivatalban van alkalmazva. A Váraljai-utca 49. szám alatt *Bitz* Mihály postatiszt házában butorozott szobában lakott egy barátnőjével. Tegnap este a leány bezárkózott lakásába, ahol egyedül tartózkodott, mert barátnője Felsőmuzslyára ment ki a rokonaihoz.

Ma reggel még nyolc órákor sem nyitott ajtót. Ez gyanús volt a házbelieknek. Mivel az ajtót nem akarták feltörni, az ablakon át, amelynek felső szárnya nyitva volt, létra segítségével behatoltak. Az ágyban eszméletlenül feküdt a szép fiatal leány. Kihívták *Haidegger* Lajos dr. vm. főorvost, aki első segélyt nyújtotta az életuntnak. Egy kissé magához térve a leány a főorvos kérdésére azt mondta, hogy *tíz darab fél grammos veronállal vett be.* Értésítették a rendőrséget is, ahonnan kiszállt egy

tisztviselő, aki a mentőkkel a kórházba vitette *Jankovszki* Katót.

Az öngyilkossági kísérlet oka a leány állítása szerint életuntság. Tegnap fönt járt a városházán, ahol említette, hogy öngyilkos lesz, mert 180 korona havi fizetéséből megélni nem tud.

Retikültolvaj áldoktorné.

— **Saját tudósítónktól.** —

Nagybecskerek, július 2.

A nagybecskereki kir. ügyészség fogházának pár nap óta érdekes lakója van. Egy magas, sugártermetű, uriasan öltözött csinos, barna hölgy, aki vonaton elkövetett közönséges retikültolvajlás miatt került a hüvörsre. A letartóztatásának körülményei érdekesek. Elfogatásakor az uriaszonyt játszottá, kiadta magát orvos feleségének, gondolta, hogy így megmenekül bűnének következményétől, megbocsájtának neki és futói hagyják. Közben azonban kiderült róla, hogy a márianosztrai fegyintézetben töltött már pár hónapocskát, hogy nem orvosnak a felesége, hanem egy temesvári iparosnak a lánya és a vonaton elkövetett lopása, nem az első botlása.

Vasárnap mult éppen egy hete, június 23-án, hogy a temesvár—nagybecskereki vicinális vonaton egyik másodosztályú fulkájában *Dániel* Adámné a nagybecskereki József-Kórház gondnokának felesége, aki Buziásfürdőről jött hazafelé, észrevette, hogy retikültolvajlás elkövetett 330 koronát tartalmazó pénztárcája. Az uriaszony egy apáca és egy elegánsan öltözött hölgy társaságában ült egy fulkában és mikor Módos állomáson észrevette, hogy a pénze hiányzik, nem is mert lármát esapni, hanem várt, míg a vonat Becskerekre érkezik. Csak itt említette meg az apácának, hogy utközben ellopták a pénzt. Az állomásról behajtottak kocsin a városba, ahol szétváltak. Bucsuzáskor mondta az apáca *Dániel*nének, hogy ő tudja, ki vitte el a pénzt. A fulkában volt elegáns hölgy, aki mellett *Dániel*né ujságot olvasott és az olvasásba elmélyedt, benyit a dívánhoz lecsuszott retikültolvajlás és onnan kivett valamit, valószínű a 330 koronát. *Dániel*né nyomozta követte az ismeretlen elegáns hölgyet, aki a pályaudvarról a Rózsa-szállodába hajtatott, ahol megszállt. Innen állította elő másnap, hétfőn, a *Dániel*né feljelentésére nyomozó csendőr.

A lopással gyanúsított hölgy a csendőrségen eleinte igen erélyesen kikelt az ellen, hogy őt vekszálják.

— **Uriasszony vagyok** — mondotta németül B. E. dr. bécsi szem- és fülorvos felesége. Itt vannak az írásaim. Különben temesvári illetőségű vagyok, az apám a József-városban Szilágyi utca 19. alatt lakik, asztalosmester.

A rendőrségen hittek is, nem is a bemonásnak. Tovább nyomoztak és miután bizonyítékot szereztek arról, hogy a hölgy a szállóban háromszáz koronán felüli pénzzel rendelkezett, saját bevallása szerint pedig csak százharminc koronával jött el Temesvárról, újra vallatásra fogták a lopást illetőleg. A hölgy ekkor sirva bevallotta, hogy igenis *ő lopta el* a 330 koronát, amit a keztyűjéből elő is adott.

— **Ne itéljenek el érte,** ez az első botlásom — mondotta sirva, kezét tördelve a rendőrkapitánynak. Abban a pillanatban megtévedtem. Hogy mi készített a lopásra, magam sem tudom. Hisz nincs szükségem reá, uriaszony vagyok . . .

Eleinte tényleg úgy látszott, hogy egy megtévedt uriaszony botlásáról van csupán szó és így is kezelték B. E.-né szül. *Kun* Irma ügyét. A hölgy őrizet alatt maradt a rendőrségen, a táviratok meg szétmentek Temesvárra, Budapestre az előélet megállapítása végett.

A temesvári rendőrségtől megjött az értesítés, hogy *Kun* Irma atyja tényleg a Szilágyi-utca 19. alatt lakik Temesvárott a Gyárvárosban. Tisztességes iparos ember. Hogy a leánya B. E. dr. rál meg volna esküdve, arról nem tudnak. A budapesti bünyügyi nyilvántartó hivatal pedig táviratozott, hogy *Kun* Irma lopásért 7 hónapi börtönbüntetésre volt elítélve 1915-ben. A büntetést Márianosztrán ki is töltötte.

Mikor *Kun* Mária elé tették ezt a táviratot, bevallotta, hogy valóban ült 7 hónapot Márianosztrán és hogy nem felesége B. E. dr.-nak.

Négy napi rendőrségi fogda után *Kun* Mária pénteken átkísérték a királyi ügyészség fogházába, ahol *Szabó* Béla vizsgálóbíró lopás büntetése miatt kihirdette neki az előzetes letartóztatási végzést. Ez ellen védője útján fel-folyamodást jelentett be, de a törvényszék vádtanácsa helyben hagyta a fogvatartását.

IRODALOM

— **A zöldkőves gyűrű.** Regény. Irta: Török Gyula. Tulajdonképpen egy magyar család megrázó és feledhetetlen történetét írja meg Török Gyula ebben az újabb nagyszabású regényében, de a történet során egy egészen esodálatos világba vezet. Az olvasó előtt meglevenedik a hatvanas és hetvenes esztendőök polgári élete, a gentry, a félszázad előtti vidéki város, a pusztulásnak, vagy szertefoszlásnak induló nagy családok, nemzetiségek egész sora. A mindvégig rendkívül érdekes regény azonban nem kicsinyes korrajz; tele van a szerelem és a nagyszerű szeretet tragédiáival, főlegmelően ragyogó jeleneteivel. E mellett a gyöngéd finomságok úgy hatnak a könyv lapjairól, mint üde virágcsokrok. Tendenciát is hiába keresünk a regényben, de azért mégis kizeng belőle a vigasztaló és megindító hang, hogy a magyarság nemes szép hagyományait apóló nemzedékek számára ismét fölvirrad a jövő, a megpróbáltatások és átalakulások után is. Külön érdekessége „A zöldkőves gyűrűnek” az a sok pompás mulatságosan vagy zordon erővel megrajzolt alak, amelynek nagyrésze még sohasem szerepelt az irodalomban. A könyv hangja nemesen egyszerű és olyan tiszta, hogy a regényt fiatal leányok is olvashatják. Szép ségei, a csodálatosan zengő szerelem, a mély és könnyekre indító szeretet, az oltatlan, halálos vágyakozás, az élet fájdalmas megismerése, a főlemelő bánat egyformán szól minden olvasó szívéhez. Semmi kétség aziránt, hogy „A zöldkőves gyűrű” ugyanolyan népszerűséget és sikert fog elérni, mint Török Gyula első nagy regénye: „A porban”. A kötetet a háborús nehézségek dacára is ragyogóan állította ki a Táltos kiadó vállalat r.-t. A huszonegy íves, albumalakú hatalmas könyv ára 12 korona.

— **Anatole France: Thais.** Most jelent meg mint a „Kék könyvek” negyedik köteté Anatole France „Thais” című regénye Vándor István fordításában. Thais Alexandra rózsája, a legszebb, legünnepeltebb, legirigyletebb színésznője korának. Léba előtt több kincs és több szerelem hever, mint egy királynőnek. És még sem boldog. Valami titokzatos, epesztő sóvárgás gyötéri. Pafnusz, az antinói pap, ki kora iljusága óta a tébai szent remeték között aszkéta módra él, elhatározza, hogy megtéríti Thais, kit gyermekkorában látott és akit azóta nem bír elfeledni. Elindul a sivatagból, hogy felkeresse a színésznőt, a gyönyörű bűnös Alexandriában. Ennek a találkozásnak, a különböző életfelfogások összeütközésének, a kor romlottságának, a szerelemnek és a vallás mindent magába olvasztó erejének mesteri rajzát találjuk Anatole France esodálatosan szép regényében a Thaisban. A világhírű író eme könyvében halmozta fel tudásának, írói készségének, elbűvölő gondolatainak mindazt a gyönyörűségét, melyek őt annyira kiemelik a jelenkor legnagyobb írói között. A jönevű fordító, ki évekig Párisban élt és ott tanulmányozta Anatole France műveit, valóban remekel a fordításával. Ára a 224 oldalas szépen kiállított kötetnek 8 K. A regény esodálatosan szép tárgyához a három színben nyomott borítékrajz harmónikusán hozzácsimul. Ekes Árpád festőművész egyik legszebb alkotásai kiadója Herczka Árpád.

— **Hadimilliomosok.** Irta: Kozma Nándor. Hiteles tárgyilagossággal, izgató realitással írta meg Kozma Nándor, az országos nevé, kiváló újságíró ebben a 210 oldalas kötetben a háboruban meggazdagodott magyar milliomosok életét, karrierjüket és vagyonuk esodálatos történetét. Az amerikai milliárdok világszerte elterjedt történetírásának példájára sorra veszi a magyar hadimilliók intim történetét teljesen eredeti és komoly hitelességben is izgalmas részletekkel tele könyvében. Weisz Manfr. löszergyáros, Wolfner Tivadar bakkancs-szállító, Horvát Ákos kézimunkakereskedő, Bálint Dezső, Faludi Gábor, Braunschubert meszaros, Török gyógyyszerész, az árdrágító Zeidl, malmok, malomigazgatók, borkereskedők, tőzsdeügynökök, háti-

zsák-, egyenruhaszállítók, mozisok, kereskedők, iparosok, ügyvédek hadimillióinak történetét gyűjtötte össze Kozma Nándor ebben a kötetben, mely szomorú korrajza a háború véráramában tobzó Magyarországnak. Az érdekes kor- és erkölcsrajzban külön kiemelendő az író kivételes tárgyilagossága, amellyel az elképzelhetetlen fáradtsággal fölkatartott tényeket és sokszor hihetetlennek tűnő részleteket hiteles adatokkal támasztja alá. Az egész ország közvéleményének érdeklődésére tart igényt a „Táltos” kiadásában megjelent kötet. Ára 8 korona. A címlapot Biró Mihály festőművész színpompás, eredeti rajza díszíti.

Magánmérnöki irodának is alkalmas, egészséges helyen

4 szobás lakást

mellékkelhelyiségekkel október 1-re, esetleg november 1-re bérbe, vagy pedig ilyen magánlakásnak és mérnöki irodának alkalmas házat a központban vagy ehez egészen közelfekvő helyen megvételre keresek.

Cím: a „Torontal” kladóhiva'alában.

Ügyes varrólányok

és tanonclányok
jó fizetéssel
azonnal felvétetnek.

Bécsi nőruhatere
WEHNER JÁNOSNE Váraljai u. 4.

A Torontálmegyei Talajművelő r.-t.

687 keres
motoreke vezetőket
és gőzeke gépészeket.

Könyvelésben jártas

férfi vagy női
irodai munkakerőt

ki a levelezést is
intézné és gépirás-
ban jártas, keres
helybeli nagyobb
vállalat.

Ajánlatokat „Önálló” jellegre a kiadó
hivatalba kérünk.

Aranyat kap a pincéjéből

ha champignon gomba termesztéssel foglalkozik.

Semmi befektetés nem szükséges, bármely pince, kamra, üres szoba alkalmas. Ötven-hatvan korona napi mellék-
kereset. Télen-nyáron állandóan üzhető. — Gombacsirát
kilónként 6, öt kilót 25 K-ért használati jutalissal küld

RETEK LAJOS Czegléd, Gubody-utca 5.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskerekén.

Elárusítóleányok

:: felvétetnek ::

Almásy Elek
könyvkereskedésében.

689

BAKITY DUSÁN basahidi lakosnak f.
évi június 19-én a nagykikindal uton
1 db 4 1/2 éves darvas fehér
tehene 2fj hb C H jelzésű
bélyeggel ellátva
megfutamodott.

681

Kéretik az illető, ki a tehenet felfogta,
értesítse errő a fenti tulajdonost.

„SIGORIN“

csoda gyorsasággal irtja

a poloskát

Minta üveg 4 K. Nagy üveg 16 K.
1 drb fecskendő 2 K. Kapható: min-
den gyógyszerárban, drogériában
és fűszerkereskedésben Budapesten
Török gyógyszerár, Király-utca 12.

Magyarországi egyedárúsító: 633

REMÉNY-gyógyszertár, PÉCS.

Viszketegséget, sümört, rüht

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti
lörvénye-
sen védett
Skaboform-kenőcs
nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr.
Flesch-félet kérjünk. Próbátégely 3 - K. nagy tégely
5 K. családi tégely 12 K. — Kapható a helybeli gyógy-
szertárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető.
Dr. FLESCHE „Korona” gyógyszerára
Győr.

Vételnél a „Skaboform” védjegyre ügyeljünk!

Nyomdásztanoncu

legalább két középiskolát jó
eredménnyel végzett fiu heti-
fizetéssel azonnali felvételre

lapunk nyomdájában.

Helybeli beszerzési források.

Biztosítási ügynökségek:

Adriai Biztosító Társulat Főügynökség a
Gazdasági Részvénytársaságnál. A Köz-
gazdasági Bank épületében.

Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér
Magy.—Francia bizt. társ. József fkg.-u.
Rigó István (Első Magyar Általános) Szerb
egyházépület.

Triesti Általános Biztosító Társaság főüg-
nöksége Torontálmegyei Takaré- és Hi-
telbanknál Hunyadi-(fő)-utca.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusán Hunyadi-utca.
Toll Mihály Pénzügyipalota.

Butorgyár:

Bencze A. és Fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttman Jakabné és fiai Küllelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A. Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc Hunyadi-utca 2.

Cukrászda:

Kovács Endre Hunyadi-(fő)-utca.

Divatáruház:

Boskovits S. J. Hunyadi-utca.
Bukovácz István Hunyadi-utca.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János Aradáci-ut.

Drogeria:

Melkuhn Dezső Hunyadi-utca.

Ekszerészek:

Goldberg Mihály Hunyadi-utca.
Mesznik R. özvegye Hunyadi-utca.
Schwab Albert Hunyadi-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos Hunyadi-utca.
Kocsis A. Erzsébet-hidon túl Ambrózy
szappangyár épületében.

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc Megyeház-u. 2. Tarnai-ház.
Tolveth Frigyes Pénzügyi-palota

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald Temesvári-ut.

Gépkereskedő és fegyverraktár:

Sander M. József, Hoffherr Schranz és
Clayton-Shuttleworth r.-t. mezőgazdasági
gépgyára képviselője.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel Eötvös-utca
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-utca.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor Melenczei-utca.
Vági Sándor Szerbgyház-palota.

Kávéház:

Sólyom György Klub-kávéház.

Kézműaru- és rövidáruüzlet:

Benó Testvérek Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és Társai Hunyadi-utca.
Freund S. és Fiai Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy Elek Hunyadi-utca.
Mangold Lipót Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos Megyeház-utca (Pest-
szállodával szemben).

Lakatosműhely:

Engel Ádám Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Özv. Klein Mórné Hunyadi-utca.

Nőikalap és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné Hunyadi-utca.

Nőikalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska Gizellapart, Kurländer-
udvar.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.